

TURBOMECHANICA

Bd. Iuliu Maniu Nr. 244 Sector 6 Cod Poștal 061126 București – Romania

Tel.: (+4) 021 434 32 06; (+4) 021 434 07 41 Fax: (+4) 021 434 07 94

Cod Registrul Comerțului J40/533/1991

Cod Fiscal RO3156315 Cod Unic de Înregistrare 3156315

Capital Social subscris integral vărsat 36.944.247,50 RON

www.turbomecanica.ro; e-mail: office@turbomecanica.ro

RAPORT ANUAL AL CONSILIULUI DE ADMINISTRATIE AL TMB PE ANUL 2016 CONFORM REGULAMENTULUI CNVM NR.1/2006

TURBOMECHANICA SA ("TMB"), este o persoana juridica romana avand forma juridica de societate pe actiuni de tip deschis conform Actului Constitutiv si reglementarilor aplicabile, cu capital integral privat si actiunile tranzactionate pe Bursa de Valori Bucuresti.

Domeniul de activitate al societatii este exclusiv productiv si conform clasificarii activitatilor din economia nationala obiectul principal de activitate este fabricarea si reparatia de motoare si ansamble mecanice pentru avioane si elicoptere – COD CAEN 3030.

Societatea isi desfasoara activitatea intr-un mediu puternic concurential dupa principiile larg recunoscute ale guvernantei corporative, in conformitate cu legislatia romana, legislatia Uniunii Europene si cu practicile internationale furnizand pe pietele interne si externe produse si servicii atat in domeniul apararii cat si in domeniul aviatiei civile.

Istoria sa cuprinde mai multe etape de inceput, de diversificare si dezvoltare, dar si prin perioade si etape de restructurare, de caderi, de cautari, de noi inceputuri, dar semnificativ este faptul ca in tot acest timp a functionat in conditii de continuitate in industria de aparare si de aviatie.

Programul de restructurare tehnica si de reamplasare a fluxurilor tehnologice, initiat cu mai multi ani in urma si de valorificare a activelor disponibilizate ca urmare a reorganizarii societatii sunt in al treilea an in care produc efectele estimate, consolidand recuperarea capacitatii societatii de a genera profit si pe aceasta baza, reechilibrarea societatii din punct de vedere financiar.

De altfel si in cursul anului 2016 nu a existat niciun eveniment sau reorganizare semnificativa a societatii.

Intreaga activitate financiar-contabila a avut in vedere respectarea urmatoarelor principii:

- principiul prudentei;
- principiul permanentei metodelor ;
- principiul continuitatii activitatii;
- principiul independentei exercitiului;
- principiul intangibilitatii bilantului de deschidere a exercitiului;
- principiul necompensarii;
- principiul prevalentei economicului asupra juridicului

Contabilitatea Turbomecanica S.A. este principalul instrument de cunoastere, gestiune si control a patrimoniului, asigura inregistrarea cronologica si sistematica a informatiilor, prelucrarea si pastrarea acestora, oglindind situatia reala a patrimoniului si a rezultatelor obtinute.

Societatea conduce contabilitatea in partida dubla, intocmeste rapoarte lunare, trimestriale, la finele anului prezentand bilant contabil.

Inregistrările contabile se fac cronologic si sistematic potrivit planului de conturi si normelor in vigoare, orice operatie patrimoniala fiind consemnata intr-un document justificativ.

In plus Serviciul Financiar Contabilitate este astfel organizat incat sa permita obtinerea unui proces de raportare financiara de inalta calitate. Rolurile si responsabilitatile sunt definite in mod specific si este aplicat un proces de control in scopul asigurarii corectitudinii si exactitatii procesului de raportare financiara.

Prezentarea rezultatelor anului 2016, se regaseste in situatiile financiare ale anului, intocmite in conformitate cu Standardele Internationale de Raportare Financiara (IFRS) din care evidentiem cateva aspecte:

A. SITUATIA REZULTATULUI GLOBAL

DENUMIRE	2016	2015
Venituri	83.030.250	69.141.032
Alte castiguri si (pierderi)	(1.529.345)	(14.985.665)
Variatia stocurilor	652.921	2.529.251
Venituri din productia de imobilizari	336.608	-
Materii prime si materiale	(31.302.180)	(15.864.137)
Cheltuieli cu beneficiile angajatilor	(26.083.371)	(22.301.787)
Cheltuieli cu deprecierea activelor	(5.799.848)	(5.445.365)
Costuri financiare, net	(131.569)	(3.385.665)
Alte cheltuieli operationale	(5.743.465)	(6.399.707)
Castiguri/Pierderi din vanzari de active destinate vanzarii	(93.188)	115.948
Profit/(pierdere) inainte de impozitare	13.336.813	3.403.905
Impozitul pe profit	(2.627.672)	(431.310)
Impozit pe profit amanat	163.904	874.664
Profitul/(pierderea) anului	10.873.045	3.847.259
Alte venituri globale, nete de impozit		
(Pierdere) / Castig actuarial aferent planului de beneficii determinate	(221.439)	238.668
Alte venituri globale totale	(221.439)	238.668
Rezultatul global al anului	10.651.606	4.085.927

B. SITUATIA POZITIEI FINANCIARE

DENUMIRE	2016	2015
Active pe termen lung		
Imobilizari corporale	58.036.177	55.047.738
Imobilizari necorporale	8.777.087	8.930.542
Alte active	604.960	1.000
Total active pe termen lung	67.418.225	63.979.280
Active circulante		
Stocuri	25.039.278	23.951.055
Creante comerciale	2.684.621	2.250.180
Alte creante	3.048.543	2.396.696
Numerar si echivalente de numerar	11.501.493	7.118.858
Active destinate vanzarii	7.048.889	10.638.705
Total active circulante	49.322.823	46.355.494
Total active	116.741.048	110.334.774
Capitaluri proprii si datorii		

DENUMIRE	2016	2015
Capital si rezerve		
Capital emis	1.024.571.055	1.024.571.055
Rezerve	80.520.812	80.140.683
Rezultat reportat	(1.058.231.122)	(1.068.502.598)
Actiuni proprii	(562.427)	-
Total capitaluri proprii	46.298.318	36.209.140
Datorii pe termen lung		
Imprumuturi	3.186.319	4.905.781
Datorii cu impozitul amanat	3.698.929	3.862.833
Provizioane	1.382.087	968.649
Alte datorii pe termen lung	1.022.968	3.474.291
Total datorii pe termen lung	9.290.302	13.211.554
Datorii curente		
Datorii comerciale si alte datorii	7.007.591	4.145.741
Imprumuturi	41.406.464	44.518.895
Impozit profit curent	1.252.348	431.310
Provizioane	2.856.881	2.558.999
Venituri inregistrate in avans	160.063	515.658
Alte datorii curente	8.469.080	8.743.477
Total datorii curente	61.152.428	60.914.080
Total datorii	70.442.730	74.125.634
Total capitaluri proprii si datorii	116.741.048	110.334.774

C. ACTIUNEA TURBOMECANICA

DENUMIRE	2016	2015
Numar de actiuni	369.442.475	369.442.475
Valoare nominala pe actiune	0,10	0,10
Valoare contabila pe actiune	0,125	0,098
Pret mediu pe actiune	0,059	0,031
Profit net pe actiune	0,03	0,01
Valoare de plata pe actiune la sfarsitul perioadei	0,097	0,034
Capitalizarea Bursiera	35.762.032	12.561.044

D. INDICATORI MACROECONOMICI

DENUMIRE	2016	2015
Inflatia	-1,5	-0,6
Curs mediu de schimb euro	4,49	4,45
Curs mediu de schimb dolar	4,06	4,01
Curs mediu de schimb GBP	5,5	6,13

E. CIFRA DE AFACERI PE SEGMENTE

DENUMIRE	2016	2015
Cifra de afaceri, din care:	83.030.250	69.141.032
Repere si piese de aviatie	5.492.880	8.787.712
Reparatii curente motoare	64.090.520	59.646.134
Altele	13.446.850	707.186

Rezultatele anului 2016 demonstreaza odata in plus succesul masurilor luate in contextul desfasurarii programului de restructurare tehnica si de reamplasare a fluxurilor tehnologice. Veniturile totale realizate in anul 2016 sunt de 89.645 mii lei, Cifra de afaceri neta reprezentand 93% din acestea, respectiv 83.030 mii lei.

Cheltuielile pentru investitii au inregistrat in anul 2016 un total de 9.591,7 mii lei, reprezentand 11,5% din Cifra de afaceri.

Exporturile au atins un nivel de 18,9% din cifra de afaceri si sunt in continua crestere, ele dublandu-se in anul 2016 fata de anul 2015.

Profitul net realizat de societate in relatia cu Cifra de afaceri determina o rata a rentabilitatii societatii de 13,1%, dar rata marjei brute de exploatare care masoara nivelul rezultatului brut din exploatare independent de politicile financiare, de investitii si de incidenta fiscalitatii si a altor elemente exceptionale se situeaza la nivel de 17,5%.

Rezultatul net realizat pe anul 2016 este in crestere substantiala fata de anul 2015, respectiv o crestere de 2,8 ori si este real regasindu-se in disponibilitatile din cont la 31.12.2016, urmand sa asigure cea mai mare parte din resursele de care societatea are nevoie in perioada urmatoare.

F. INVENTARIEREA PATRIMONIULUI

Tinand cont de prevederile Legii contabilitatii, de Standardele Internationale de Raportare Financiara, ale Normelor privind organizarea si efectuarea inventarierii de natura activelor, datoriilor si capitalurilor proprii, inventarierea s-a desfasurat in anul 2016 in baza Deciziilor nr. 439/13.10.2016, pentru inventarierea anuala a mijloacelor fixe si a obiectelor de inventar, a materiilor prime, materialelor, productiei neterminate, produse finite, rebuturi, ambalaje, marfuri si Deciziei nr. 438/13.10.2016, pentru inventarierea anuala a activelor, furnizorilor si creditorilor.

Rezultatele inventarierii anuale au fost consemnate in Procesul verbal de Inventariere anuala a TURBOMECANICA SA, inregistrat sub nr. 1012/15.02.2017.

Disponibilitatile aflate in conturi la banci la 31.12.2016 au fost reconciliate cu documentele de evidenta contabila, iar disponibilitatiile in valute au fost evaluate la cursul BNR la acea data.

G. ORGANIZAREA GESTIUNILOR DE VALORI, A EVIDENTEI CONTABILE ANALITICE SI SINTETICE

Gestiunile de valori materiale sunt organizate in functie de natura acestora pe categorii si locuri de depozitare sau folosinta astfel:

- ✦ mijloacele fixe sunt organizate cantitativ - valoric
- ✦ materii prime, obiecte de inventar, materiale consumabile sunt organizate pe magazii la nivelul societatii prin metoda cantitativ valorica

Contabilitatea valorilor materiale se tine prin folosirea inventarului permanent, iar controlul este exercitat in conformitate cu O.M.F.P. nr. 2861/09.10.2009

H. CALITATE

I. Pe parcursul anului 2016 in domeniul asigurarii calitatii s-au intreprins urmatoarele actiuni:

1. Pentru a se alinia cerintelor standardelor de referinta, autoritatilor de reglementare si ale clientilor sai si pentru a implementa modificarile organizatorice aplicate in acest an in TMB, entitățile structurale TMB au intervenit asupra urmatoarelor documente ale Sistemului de management al calității / management al mediului:

- ◆ S-au elaborat/revizuit 22 Proceduri Generale inclusiv Anexe Independente
- ◆ S-au elaborat/revizuit 13 Standarde de Firma inclusiv Anexe Independente
- ◆ S-au elaborat/revizuit 27 Instructiuni de Lucru inclusiv Anexe Independente
- ◆ S-a revizuit Memoriul de Prezentare al Organizatiei de Productie TMB. necesar autorizarii civile a TMB, de catre Autoritatea Aeronautica Civila din Romania, pentru fabricatia produselor destinate programului Leonardo Helicopters, in contextul modificarilor intervenite in relatia contractuala cu acest client
- ◆ S-a revizuit Planul Calitatii cod PQ S-0002 aferente relatiei contractuale cu clientul Leonardo Helicopters, in contextul modificarilor intervenite in relatia comerciala cu acest client
- ◆ S-a elaborat Planul Calitatii cod PQ S-0020 aferente relatiei contractuale cu clientul PZL Swidnik, in conformitate cu cerintele stabilite in relatia comerciala cu acest client
- ◆ S-au elaborat 4 Planuri Calitate Sistem inclusiv Planuri Calitate Produs pentru a raspunde prevederilor contractuale ale clientului M.Ap.N., cu privire la fabricatia/reparatia de produse aeronautice in TMB, in conformitate cu prevederile specifice standardelor NATO, AQAP 2120 si AQAP 2105 in contextul cerintelor contractuale stabilite cu acest client
- ◆ S-au elaborat/revizuit Regulamentul de Organizare și Funcționare TMB, Regulamentul Programului Intern de Conformitate (PIC) – Politici si Proceduri privind Exporturile, Importurile si alte operatiuni cu produse militare, Regulamentul privind Accesul si Monitorizarea Personalului in TMB, Regulamentul privind Supravegherea prin mijloace Video, Regulamentul privind Situatiile de Urgenta in TMB si Regulamentul privind Inventarierea Anuala a Patrimoniului
- ◆ S-a revizuit Manualul Calitatii si Politica pentru Calitate TMB
- ◆ S-a elaborat Manualul Examinare Nedestructiva cu Radiatii X
- ◆ S-a elaborat Politica de Securitate cu privire la Prelucrarea Datelor cu Caracter Personal de catre Turbomecanica SA

Departamentul Sistem Calitate și Organizare a actionat in 2016 in sensul aplicarii unei imbunatatirii continue a modului de organizare si proiectare a Sistemului de Management al Calitatii.

2. Pentru a dovedi conformarea cu cerintele clientilor sai, TMB s-a supus si s-a calificat in urma auditurilor de secunda parte efectuate de catre acestia, asa cum este prezentat in continuare:

În octombrie 2016, PZL Swidnik (Polonia) a efectuat un audit pentru evaluarea sistemului de managementul calității TMB în conformitate cu prevederile specificației client QRS01 "Quality Requirements for Suppliers". În urma auditului, PZL Swidnik a întocmit Raportul de Audit (Activity Report) nr. AKD-2016-22/07.11.2016 și nu a constatat neconformități. În urma auditului, PZL Swidnik a acceptat TMB ca furnizor aprobat, fiind emis Statement of Approval nr. PL/2076/07.11.2016 (cu validitate nelimitată).

3. Pentru dovedi conformarea cu cerintele clientilor sai TMB s-a supus si s-a calificat in urma auditurilor de terta parte efectuate de catre acestia, asa cum este prezentat in continuare:

În ianuarie 2016, TÜV Nord Cert a efectuat în TMB un audit de supraveghere a sistemului de management calitate, având ca referențial standardele EN 9100:2009 și ISO 9001:2008. În urma auditului, TÜV Nord Cert a întocmit Raportul de Audit (Audit Report) nr. 35160679 din 25.01.2016 și nu a constatat neconformități. Rezultatele auditului au condus la menținerea certificării Sistemului de Management Calitate TMB conform cu cerințele standardelor EN 9100:2009 și ISO 9001:2008 și menținerea Certificatelor nr. 44 100 090174/23.02.2014 (ISO 9001) și nr. 44 117 090174/20.02.2014 (EN 9100) (valide până la 22.02.2017).

În aprilie 2016, Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) a efectuat în TMB un audit neprogramat pentru supravegherea organizației de producție Turbomecanica S.A. în conformitate cu prevederile Regulamentului EU nr.748/2012, Partea 21, Secțiunea A, Subpartea G. În urma auditului, AACR a întocmit Raportul de Investigație nr. RTI-TMB-2016-MMG-NP/4 din 26.04.2016 și a constatat 2 neconformități nivel 2 (minor) și 2 neconformități nivel 3 (recomandare), prin Rapoartele de Neconformitate/Recomandare TMB-030, TMB-031, TMB-032 și TMB-033 anexate la Raportul de Investigație mai-sus menționat. TMB a efectuat analiza de identificare a cauzelor neconformităților și stabilirea corecțiilor și acțiunilor corective/preventive adecvate, care au fost acceptate de AACR. Pentru neconformitățile nivel 2 semnalate s-au stabilit 3 corecții și acțiuni corective/preventive; pentru neconformitățile nivel 3 semnalate s-au stabilit 2 corecții și acțiuni corective/preventive.

În conformitate cu cerințele POE-TMB "Memoriul de Presentare a Organizației de Producție TMB", au fost transmise la AACR toate reglementările apelate în POE-TMB, actualizate funcție de rezultatele auditurilor AACR, a auditurilor interne și a modificărilor organizatorice și funcționale din TMB.

În iulie 2016, Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) a efectuat în TMB un audit neprogramat pentru evaluarea implementării modificărilor minore notificate de organizația de producție Turbomecanica S.A. în conformitate cu prevederile Regulamentului EU nr.748/2012, Partea 21, Secțiunea A, Subpartea G. În urma auditului, AACR a constatat conformitatea implementării modificărilor minore notificate și a indicat anumite recomandări.

În iulie 2016, AEROQ a efectuat un audit pentru recertificarea sistemului de managementul calității TMB în conformitate cu prevederile standardului ISO 9001:2008. În urma auditului, AEROQ a întocmit Raportul de Audit nr. 2591/22.07.2016 și nu a constatat neconformități, indicându-se anumite oportunități de îmbunătățire. Echipa de audit a recomandat AEROQ recertificarea sistemului de managementul calității TMB și reemiterea certificatului specific ca urmare, AEROQ a emis Certificatul nr. 001/27.07.2016 (valid până la 21.09.2018).

În septembrie 2016, Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) a efectuat în TMB un audit programat pentru supravegherea continuă a organizației de producție Turbomecanica S.A. în conformitate cu prevederile Regulamentului EU nr.748/2012, Partea 21, Secțiunea A, Subpartea G. În urma auditului, AACR a întocmit Raportul de Investigație nr. RTI-TMB-2016-SCG-P/3 din 30.09.2016 și a constatat 3 neconformități nivel 2 (minor) și 1 neconformitate nivel 3 (recomandare), prin Rapoartele de Neconformitate/Recomandare TMB-034, TMB-035, TMB-036 și TMB-037 anexate la Raportul de Investigație mai-sus menționat. TMB a efectuat analiza de identificare a cauzelor neconformităților și stabilirea corecțiilor și acțiunilor corective/preventive adecvate, care au fost acceptate de AACR. Pentru neconformitățile nivel 2 semnalate s-au stabilit 5 corecții și acțiuni corective/preventive; pentru neconformitatea nivel 3 semnalată s-a stabilit 1 acțiune preventivă.

În noiembrie 2016, TÜV Nord a efectuat un audit pentru recertificarea sistemului de managementul calității TMB în conformitate cu prevederile standardelor ISO 9001:2008 și EN 9100:2009. În urma auditului, TÜV Nord a întocmit Raportul de Audit (Audit Report) nr. 35187223/25.11.2016 și a constatat 1 neconformitate, indicând o oportunitate de îmbunătățire. TMB a efectuat analiza de identificare a cauzelor neconformității și stabilirea corecțiilor și acțiunilor corective adecvate, care au fost acceptate de TÜV Nord. Pentru neconformitatea semnalată s-au stabilit 2 corecții și acțiuni corective. Echipa de audit a recomandat TÜV Nord recertificarea sistemului de managementul calității TMB și reemiterea certificatelor specifice; ca urmare, TÜV Nord a emis certificatele nr. 44 100 090174/23.02.2017 (ISO 9001) și nr. 44 117 090174/23.02.2017 (EN 9100) (valide până la 22.02.2020, cu condiția tranziției la standardele ISO 9001:2015 și EN 9100:2016).

În noiembrie 2016, Autoritatea Aeronautică Civilă Română (AACR) a efectuat în TMB un audit programat pentru supravegherea continuă a organizației de producție Turbomecanica S.A. în conformitate cu prevederile Regulamentului EU nr.748/2012, Partea 21, Secțiunea A, Subpartea G. În urma auditului, AACR a întocmit Raportul de Investigație nr. RTI-TMB-2016-MMG-NP/6&SCG-P/4&F56 din 29.11.2016 și a constatat 3 neconformități nivel 2 (minor) și 2 neconformități nivel 3 (recomandare), prin Rapoartele de Neconformitate/Recomandare TMB-038, TMB-039, TMB-040, TMB-041 și TMB-042 anexate la Raportul de Investigație mai-sus menționat. TMB a efectuat analiza de identificare a cauzelor neconformităților și stabilirea corecțiilor și acțiunilor corective/preventive adecvate, care au fost acceptate de AACR. Pentru neconformitățile nivel 2 semnalate s-au stabilit 7 corecții și acțiuni corective/preventive.

În decembrie 2016, AEROQ a efectuat un audit pentru supravegherea sistemului de managementul mediului TMB în conformitate cu prevederile standardului ISO 14001:2005. În urma auditului, AEROQ a întocmit Raportul de Audit nr. 4123/14.12.2016 și nu a constatat neconformități, indicând anumite oportunități de îmbunătățire. Echipa de audit a recomandat AEROQ menținerea certificării acordate (Certificat nr. 811M/22.12.2015, valid până la 13.09.2018).

4. Pentru a garanta conducerii TMB, clientilor și organismelor de certificare corecta implementare a cerintelor sistemului de management al calitatii / management al mediului și mentinerea eficientei și eficacitatii acestora, Departamentul Sistem Calitate și Organizare a derulat în 2016 audituri interne / externe așa cum se prezintă în continuare:

4.1 Audituri interne de sistem

Derularea auditurilor interne pentru sistemul de management calitate s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2016 ed. 2, aprobat de Directorul General.

În anul 2016 s-au efectuat 54 audituri în care s-au constatat 9 neconformități pentru care s-au stabilit 16 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 97% (una nefinalizată și reprogramată în anul 2017).

Derularea auditurilor interne pentru sistemul de management mediu s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2016 ed. 2, aprobat de Directorul General.

În anul 2016 s-a efectuat 1 audit în care nu s-au constatat neconformități.

4.2. Audituri interne de produs

Derularea auditurilor interne de produs s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2016 ed. 2, aprobat de Directorul General.

În anul 2016 s-au efectuat 7 audituri în care s-au constatat 3 neconformități pentru care s-au stabilit 3 acțiuni corective care au fost finalizate în proporție de 100%.

4.3. Audituri interne de proces

Derularea auditurilor interne de proces s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2016 ed. 2, aprobat de Directorul General.

În anul 2016 s-au efectuat 13 audituri în care nu s-au constatat neconformități.

4.4. Audituri externe la furnizori

Derularea auditurilor externe la furnizori s-a realizat în conformitate cu Planul de Audit PA-TMB 2016 ed. 2, aprobat de Directorul General, astfel:

În mai 2016, TMB (prin reprezentanți din DCO și SCPL) a desfășurat la Mobil Industrial AG - Pitești un audit de evaluare a sistemului de management calitate și al procesului de verificare linii de măsură mașini de echilibrat instalate de furnizor. În urma auditului, s-a întocmit Raportul de Audit RA C2F din 09.05.2016 și nu a constatat neconformități. Ca urmare, prin Raportul de Activitate nr. 951/09.05.2016, echipa de audit a propus introducerea acestui furnizor în Lista de Furnizori Aprobăți TMB.

În iunie 2016, TMB (prin reprezentanți din DCO și CCU) a desfășurat la Trelleborg Sealing Solutions - Bridgwater un audit de evaluare a sistemului de management calitate și al procesului de fabricație repere 109-0445-50-101 și 109-0445L02-101 instalate de furnizor. În urma auditului, s-a întocmit Raportul de Audit RA B1.1F din 15.06.2016 și nu a constatat neconformități. Ca urmare, prin Raportul de Activitate nr. 963/15.06.2016, echipa de audit a propus menținerea acestui furnizor în Lista de Furnizori Aprobăți TMB.

5. Pentru asigurarea monitorizării performanței proceselor TMB în scopul creșterii satisfacției clienților cu privire la calitatea produselor/serviciilor livrate și sporirii atractivității acestor produse/procese pe piața sectorului aeronautic, în anul 2016 s-au derulat următoarele acțiuni:

5.1 Prin procedura generală PG SMQ-05 "Analiza managementului", sunt stabiliți indicatorii cheie de proces necesari atingerii obiectivelor strategice și de calitate și care influențează nivelul de satisfacție client. Evoluția acestor indicatori în 2016 este prezentată în continuare:

- Indicatorul I1 (gradul de respectare a programului de producție) are un trend crescător pe parcursul anului înspre atingerea maximului obiectivului de minim 97%, având o valoare globală de 98,37%;

- Indicatorul I2 (gradul de respectare a cantităților solicitate de clienții TMB a fi livrate) are un trend descrescător pe parcursul anului și iese din toleranța obiectivului propus de minim 97%, având o valoare globală de 96,18%;

- Indicatorul I3 (gradul de nerespectare a cerințelor documentației tehnice de execuție - neconformități și rebuturi) are un trend descrescător față de obiectivul propus de maxim 0,75%, atingând o valoare globală mult sub acest obiectiv respectiv de 0,06%. Acest fapt releva că în TMB sunt respectate cerințele abaterile fiind ne semnificative .

- Indicatorul I4 (gradul de neasigurare a conformității produselor livrate - reclamații clienți) are un trend descrescător în cursul anului dar valoare globală de 0,67% nu se încadrează în obiectivul propus de maxim 0,5%.

- Indicatorul I5 (costurile non-calității), exprimat ca pierdere procentuală, are un trend crescător în cursul anului dar valoare globală de 0,93% reușește să îl mențină în limitele impuse pentru obiectivul propus respectiv de maxim 5% din valoare antecalcul comenzi interne producție afectată.

5.2 În domeniul proceselor speciale și al activității laboratoarelor de calitate, și în anul 2016 s-a continuat de o manieră ascendentă politica de satisfacere a cerințelor clientului, cât și creșterea nivelului de atractivitate prezentat de societate pentru potențialii clienți activi în domeniul industriei aeronautice prin următoarele acțiuni:

5.2.1. Accreditare procese speciale

Accreditarea de terta parte NADCAP a proceselor speciale

Evenimentele cu cea mai puternică semnificație privind creșterea nivelului de atractivitate a TMB în piața industriei aeronautice rămân acreditările și reacreditările NADCAP.

În anul 2016 s-au reacreditat următoarele procese speciale:

În februarie 2016, NADCAP a desfășurat în TMB un audit de reacreditare a proceselor de sudare instalate în TMB conform cerințelor AC7110. În urma auditului nu s-au constatat neconformități. Ca urmare, procesul a fost reacreditat cu valabilitatea acreditării de 24 luni (Program de Merit) (dată expirare certificat: 30 aprilie 2018).

5.2.2. Certificari de procese de secunda parte

5.2.2.1. Certificari Leonardo S.p.A. - Helicopters

În 2016 s-au menținut toate certificările de procese speciale și de laborator obținute anterior.

S-au transmis către client dosarele de recalificare și s-au obținut recalificarile pentru următoarele procese:

- procesul de examinare nedistructivă prin Atac Chimic conform DQP IT12/0397/01 (valabil până la 15.03.2019);
- procesul de examinare nedistructivă cu Lichide Penetrante conform DQP IT12/0193/02 (valabil până la 11.01.2019);
- procesul de verificare a petei de contact "Green Run Test" conform DQP 1854 (valabil până la 22.01.2019).

5.2.2.2. Certificari PZL Swidnik

In 2016 s-au initiat procedurile de calificare a proceselor speciale de tratament termic și procese chimice aplicabile pentru oțelurile 12H2N4AZ și 18H2N4MAZ, pentru care PZL Swidnik a solicitat calificări separate față de restul proceselor Leonardo Helicopters, în septembrie 2016, PZL Swidnik a calificat următoarele procese speciale:

- procesul de tratament termic aliaje oțel conform DQP PL10/0043/00 (actualizat prin DQP PL10/0043/01) (valabil până la 22.09.2019).

5.2.2.3. Certificari General Electric

In 2016 s-au mentinut toate certificarile de procese speciale si de echipamente obtinute anterior.

Pentru procesele acreditate NADCAP sunt emise certificate GT193 cât timp se menține acreditarea NADCAP.

Pentru păstrarea acreditării General Electric-Aviation pentru testări de laborator conform S-400, Colectivele de Control Conformitate pentru supravegherea proceselor chimice și termice din cadrul Serviciului Control Procese și Laboratoare au participat la testarea încrucișată cu laboratoarele Dirats, cerută de General Electric, testare pentru care s-au transmis datele în semestrul 1 - 2016 iar în semestrul 2 - 2016 s-a comunicat că rezultatele obținute sunt bune.

5.2.2.4. Introducere de repere noi in productie

In perioada anului **2016** s-au introdus in fabricatie **11 repere noi** pentru **Leonardo PZL-Swidnik**. Pentru aceste repere urmeaza a se intocmi **dosare FAI** la finalizarea loturilor respective.

Pentru clientul **General Electric Power and Water (GEPW) Hungary** s-au intocmit **4 dosare FAI** care au fost aprobate de **CLT**. Cu inchiderea acestor dosare **conditiile tehnologice de fabricatie** si **criteriile de acceptare** a conformitatii respectivelor repere sunt omologate, ceea ce permite trecerea la productia de serie.

Pentru clientul **Leonardo Italia (Agusta-Westland)** s-au intocmit **5 dosare FAI extern** care sunt in curs de aprobare, dosarele fiind trimise la **CLT**. Prin integrarea in **TMB** a acestor repere se continua procesul de asimilare a pachetului nou de repere pentru Cutia de Transmisie Principala de la elicopterele **Leonardo Italia**.

Suplimentar, la acest client, la **11 repere** aflate in productia curenta, s-au realizat un numar de **9 dosare FAI intern** (modificari administrative) si **2 dosare FAI extern** (modificari tehnologice), toate cele 11 dosare fiind aprobate.

6. Atestari Laborator Central

In perioada anului **2016 TMB** a participat la programul de testare încrucișată interlaboratoare- Round-Robin, care a fost organizat de catre **Institutul EXOVA Toulouse -Franța**, si susținut de grupul de firme **Airbus, Safrane Grup, Eurocopter, MTU** și **GKN**. Procedeele de laborator supuse de catre **TMB** testarii incrucisate au fost următoarele :

- **duritate Rockwell / Vickers**, kit 6-1 pe oțel
- **duritate Brinell / Rockwell B**, kit 6-2 pe aluminiu
- **microduritate**, kit 6-3 pe oțel cementat
- **conductivitate electrică**, kit 10-7 pe aluminiu.
- **ceață salină**, kit 7-1

La toate kit-urile prezentate mai sus si procesate in laboratoarele **TMB** s-au obținut rezulate încadrate în **clasele 1 și 2 de performanță**. In acest mod **TMB** continua sa asigure indeplinirea cerintelor **NADCAP** și a clienților **Rolls Royce și Leonardo Helicopters Divison**, privitoare la procedeele de laborator mentionate .

Suplimentar pentru păstrarea certificării de Laborator **S-400**, pentru clienții **GEAE** și Unison, a fost efectuată pentru prima dată o testare încrucișată interlaboratoare între **TMB** și laboratoarele **Dirats** pentru următoarele procedee de laborator:

- XN – Hydrogen Embrittlement
- OM – Hardness
- OQ – Corrosion and Stress Corrosion
- OL-GN – General metallography

Pentru toate kit-urile prezentate mai sus rezultatele au fost conforme cerințelor.

7. Reclamatii / Sesizari

În perioada anului **2016**, **TMB** a primit din partea clientilor un numar de **35 reclamatii**, din care :

- **2 de la clientul extern** (Leonardo Helicopters), situatia fiind prezentata in tabelul 7.1 de mai jos:

- **33 de la clientii interni** (**13** reclamații de la unitati militare **M.Ap.N** si **20** reclamatii de la **IAR Brasov**); situatia acestora este prezentata in tabelul 7.2 de mai jos.

În cadrul procesului de analiză și soluționare a **R/S** au rezultat acțiuni corective menite să corecteze, să consolideze sau să îmbunătățească performanțele procesuale.

7.1. Reclamații/sesizări produse client extern

Nr. total R/S:		Reclamație
Client - reper R/S (nr. bucăți afectate):		
- Leonardo Helicopters - P/N 109G6320A45-101 (1 buc.)		Reclamație
- Leonardo Helicopters - P/N 109-0440-01-123 (2 buc)		Reclamație

Situația acțiunilor corective și preventive este indicată mai jos:

Număr total ACP :	
Număr total R/S respinse:	
Număr total ACP închise:	
Număr total ACP deschise:	

7.2. Reclamații/sesizări produse client intern

Număr total R/S :	3	Reclamatii / Sesizari
Număr total de R/S pe categorii de produse:		
- motor TURMO		5 Reclamații/ 2 Sesizari
- motor VIPER		Reclamație
- palier ventilator PV		Reclamații
- rampa termocuple motor VIPER		Reclamații
- pompa ulei motor VIPER		Reclamație
- ansamblu fuzetă-manșon		Reclamații
- bloc regulator BR		Reclamații
- bloc demaraj BD		Reclamații
- amortizor de baleaj ansamblu BRP		Reclamație
- butuc rotor principal BRP		Reclamație
- electromagnet		Reclamație
- cutie transmisie spate CTS		Reclamații
- cutie transmisie intermediara CTI		Reclamație
- arbore transmisie spate AT		Reclamație
- cutie transmisie principala CTP		Reclamații

Număr total R/S de la clienți interni:	3	Reclamații
UM 01836 Otopeni		Reclamații
UM 01838 Bobocu		Reclamații
UM 02015 Bacau		Reclamații
UM 0991 SRI		Reclamații
IAR Brasov	0	Reclamații
Număr total R/S închise:	9	Reclamații
Număr total R/S deschise:		Reclamații

8. Protecția Nucleară

În anul **2016**, din punct de vedere al protecției nucleare, ca urmare a transferului a două carcase Viper din material **MSRR 8014** rebut, la **RATEN-ICN Pitești** în regim de deșeu radioactiv, au fost întocmite, transmise la **CNCAN cereri si dosare** pentru obținerea autorizațiilor privitoare la

- **Autorizația IP 211/2016** pentru transferul celor două carcase rebut la **RATEN ICN-Pitești**;

- **Autorizația VI 7/2017**, pentru deținerea pieselor Viper din material MSRR 8014, cu valabilitate până în 17.01.2018.

9. Protecția Mediului

9.1 Autorizația Integrată de Mediu

TMB a obținut de la autoritățile de reglementare republicane următoarele autorizări/evaluări :

-**Autorizația Integrală de Mediu cu nr. 5/11.02.2016** pentru întreaga societate și sectorul acoperiri metalice valabila 10 ani; emisă de **Agentia de Protecția Mediului București**;

-**Decizia de încadrare cu nr. 143 / 28.11.2016** privind proiectul de monitorizarea bancului de încercări prin înălțarea turnului de evacuare, emisă de **Agentia de Protecția Mediului București**.

Pentru conformarea deplină cu prevederile autorizației integrate de mediu s-au stabilit o serie de obiective și acțiuni, preluate în Programul Sistemului de Management al Mediului al **TMB** și în Planul de Investiții pe 2016, majoritatea din acțiuni au fost realizate, iar cele nerezolvate fiind cuprinse în în Programul Sistemului de Management al Mediului al **TMB** și în Planul de Investiții pe 2017.

Autorizația Integrată de Mediu și Autorizația de Gospodărire Ape permit funcționarea în condiții de deplină legalitate a instalațiilor, echipamentelor și proceselor existente în **TURBOMECANICA SA**.

În anul 2016, nu s-au înregistrat incidente de mediu și nici poluări ale apelor uzate sau aerului peste valorile maxim admise de legislația în vigoare.

În urma controalelor **Gărzii Naționale de Mediu** încheiate în 2016 cu Proces Verbal :

- Nr. 86/02.02.2016 au fost notificate două aspecte și anume : eliminarea stocului de emulsie din rezervorul metalic al societății și de a asigura măsuri și dotări speciale pentru izolarea și protecția poluării fonice a surselor generatoare de zgomot în conformitate cu legislația în domeniu. Aceste notificări au fost rezolvate, închiderea lor fiind raportată la autoritățile de reglementare și control.
- Nr. 222/09.06.2016 a fost notificată respectarea condițiilor și restricțiile din Regulamentul **REACH** nr. 1907/2008 cu caracter permanent.

La controlul efectuat de **Administrația Națională „Apele Române”** din 22.06.2016 nu s-au dispus măsuri obligatorii, rămânând cele două măsuri cu caracter permanent dispuse în urma controlului din 2015.

9.2. Certificarea sistemului de Management al Mediului

In urma auditului de supraveghere a sistemului de management din 14.12.2016, **TURBOMECANICA SA** a fost auditată de **SC AEROQ SA**, în vederea supravegherii Sistemului de Management al Mediului în conformitate cu cerințele standardului SR EN ISO 14001:2005 – Sistemul de Management de Mediu. Ca urmare a acestui audit **TURBOMECANICA SA** nu a primit nici o neconformitate doar 2 propuneri de îmbunătățire.

10. Instruiri Personal

În decursul anului 2016, în conformitate cu prevederile **Planului de Instruire Periodică Personal TMB**, prin cursuri de instruire și atestare specifice au fost asigurate și menținute competențele necesare celor 116 operatori, inspector și laboranți pentru procese speciale și laboratoare, realizându-se efectiv un număr de 33 instruiri specifice.

I. ACTIVITATEA DE RESURSE UMANE

Managementul societatii a asigurat desfasurarea activitatilor de Productie, Asigurarea Calitatii, Financiar - Contabilitate, Marketing - Vanzari si Resurse Umane prin compartimentele de specialitate.

Totalul personalului **TMB** la data de 31.12.2016 a fost de **439** salariați.

Varsta medie a personalului la aceeasi data a fost de 48,93 ani, mentinandu-se aproximativ valoarea inregistrata in anul 2015, de 48,64 ani .

In perioada ianuarie - decembrie 2016, au plecat din societate un numar de 79 salariați si au fost angajate 111 persoane.

Total cheltuieli cu beneficiile angajatilor, efectuate în anul 2016, a fost în suma de lei, din care:

- cheltuieli cu salarii:	19.667.558 lei;
- tichete de masa:	895.803 lei;
- tichete cadou:	711.150 lei;
- contributi la asigurari si protectie sociala:	4.808.860 lei.

Costurile implicate în procesul de recrutare au fost de aproximativ 1.844 lei.

Politica de personal a companiei cu privire la pregătirea profesionala personalului a fost bine sustinuta în ceea ce priveste instruirile interne, iar bugetul alocat instruirilor externe a crescut. Instruirile s-au derulat în conformitate cu planul aprobat pentru anul 2016.

In conformitate cu acesta societatea a investit în cursuri de perfectionare si atestare în exteriorul companiei suma de aproximativ 75.324 lei, din care suma de 70.865 lei, pentru participarea la cursuri de crestere a competentelor si abilitatilor personalului TESA si management.

In interiorul companiei s-au efectuat cursuri de perfectionare, atestare si calificare care au totalizat un numar de aproximativ 4.512 de ore pentru 167 salariați.

In perioada analizata un numar de numai 21 salariați au participat la scolarizari si diferite cursuri de calificari/policalificari, insumand 4.180 de ore de curs.

Ponderea cheltuielilor cu personalul în cifra de afaceri realizata pe anul 2016 a fost de 31,42%.

In ceea ce priveste gradul de sindicalizare al societatii, 59% dintre salariatii societatii sunt membrii de sindicat.

Referitor la nivelul de pregatire si specializare a personalului situatia se prezinta astfel :

- 27.10 % salariatii cu studii superioare - 119 persoane, din care:
 - absolventi doctorat: 1 pers.
 - studii post universitare 4 pers EMBA
- 42.83 % salariatii cu studii liceale si postliceale - 188 persoane
- 25.06% salariatii absolventi de scoala profesionala - 110 persoane
- 5.01% salariatii absolventi de scoala generala - 22 persoane

Raporturile dintre administratie si salariatii sunt reglementate in baza Contractului Colectiv de Munca pe anii 2016-2017. Climatul socio-profesional este monitorizat permanent, existand un sistem de comunicare intre partenerii sociali care sa nu permita aparitia de stari conflictuale, care de altfel in 2016 au fost inexistente.

Evaluarea aspectelor legate de protectia si securitatea muncii

Siguranta si securitatea muncii in cadrul **TMB** reprezinta o prioritate in politica societatii .

Intreaga activitate a Societatii are la baza principiul imbunatatirii continue a conditiilor de productie , cu efecte directe in cresterea sigurantei si securitatii in munca.

Permanent, atat prin inspectorul SSM , cat si prin conducerile operative la nivelul fiecarui compartiment sunt monitorizate conditiile de realizare a activitatii de productie astfel incat sa fie respectate conditiile de securitate a activitatii intregului personal.

In anul 2016, s-au continuat investitiile incepute in anul 2015 pe directia imbunatatirii conditiilor de munca.

S-a modernizat in totalitate Sectia de Montaj Incercari.

Aceasta activitate a cuprins atat anveloparea exterioara a halei destinate SMI, cat si acoperisului acesteia.

A fost recompartimentat interiorul acestei hale, in sensul optimizarii conditiilor de munca si a fluxurilor de productie .

Tot in interiorul acestei hale au fost montate instalatii de ventilatie moderne si a fost imbunatatit iluminatul.

Un capitol important din investitiile anului 2016 la reprezentat Modernizarea turnului de evacuare Viper, fapt ce a condus la reducerea semnificativa, aproximativ 37 db, a nivelului de zgomot, cu consecinte directe atat asupra activitatii de productie , cat si a respectarii conditiilor de mediu.

O alta sectie beneficiara a investitiilor efectuate in anul 2016 este Sectia Procese Speciale (SPSP) .

In cadrul acestei activitati s-a continuat atat modernizarea liniilor de procese speciale, cat si imbunatatirea conditiilor de lucru, prin realizarea unei instalatii de incalzire suplimentare.

Tot in cadrul acestei sectii s-a achizitionat si modernizat un cuptor de vid orizontal , fapt ce a condus la diminuarea noxelor in zona Tratamentului Termic.

Totodata s-a continuat si programul de modernizare a instalatiilor de ventilatie si evacuare astfel incat sa asigure o protectie sporita atat personalului cat si mediului.

De asemenea in programul de investitii din anul 2016 a fost cuprinsa si modernizarea spatiului destinat activitatii de ajustura si redresare din cadrul Sectiei Prelucrari Mecanice(SPM).

In cadrul acestei activitati a fost reorganizata intreaga zona destinata ajusturii , iar pentru imbunatatirea conditiilor de munca au fost montate instalatii de ventilare in toate spatiile.

Au fost achizitionate si instalatii locale de absorbtie si filtrare .

Au fost, alocate spatii noi pentru aceasta activitate, spatii dotate de asemenea cu instalatii de ventilatie.

In hala robotului de sudura, modernizata in anul 2015, au fost amenajate incinte inchise, doatate cu sisteme proprii de ventilatie atat pentru activitatea de redresare , cat si pentru cea de ajustura.

A fost achizitionat si un aspirator de praf industrial cu destinatie de uz feneral pentru toate spatiile incare se depun pulberi si particule metalice.

A continuat si procesul de imbunatatire a conditiilor pentru spatiile destinate vestiarelor sia locurilor de servit masa, atat prin modernizarea celor existente si dotarea cu echipamente de incalzit mancarea , precum si prin constructia altor spatii cu destinatie de vestiar si loc de servit masa pentru salariatii din cadrul Atelierului Deservire Generala(ATD) si pentru salariatii din cadrul SPM si SPSP.

In vederea cresterii conditiilor de igiena a personalului TMB , toate grupurile sanitare au fost dotate atat cu dozatoare de spuma pentru spalatul pe maini, cat si cu echipamente noi pentru hartie igienica si servetele de maini.

Prin programul de protectia si securitatea muncii pentru anul 2016, s-au desfasurat toate activitatile necesare pentru respectarea Legii Securitatii si Sanatatii in munca nr. 319/2006 si a normelor metodologice de aplicare, precum si a celorlate acte legislative din domeniu, in vigoare, prin luarea urmatoarelor masuri:

- evaluarea riscurilor pentru **securitatea si sanatatea in munca** la toate locurile de munca;
- in baza evaluarii riscurilor **s-au** luat masuri de prevenire care sa asigure imbunatatirea nivelului securitatii si al protectiei sanatatii lucratorilor;
- s-au completat permanent materialele de SSM, conform legislatiei actuale, care se utilizeaza la efectuarea instructajelor periodice de SSM pentru angajatii **TMB** precum si pentru stabilirea masurilor necesare desfasurarii in conditii de securitate a proceselor tehnologice;
- s-a continuat achizitia de echipament de lucru pentru tot personalul TMB, atat pentru cel existent , cat si pentru cel nou angajat.
- s-a asigurat aprovizionarea cu materiale igienico-sanitare (creme de protectie etc.) in conformitate cu prevederile din Normativul intern;
- au fost achizitionate periodic solutii de spalare urgenta a ochilor pentru personalul din Atelierele de Galvanizare, Stocare-Ambalare si Vopsitorie si masti de protectie respiratorie pentru personalul din cadrul Laboratorului de control nedistructiv,din cadrul colectivului de Taiere cu jet de plasma, precum si pentru personalul care desfasoara activitati de slefuire si ajustura
- a continuat achizita de masti noi , conform cu ultimele cerinte in domeniu, pentru sudori;
- Pentru personalul ale carui activitati se desfasoara in mediu toxic, a fost achizitionat,periodic, conform normativelor in vigoare, antidot constand in lapte praf si apa minerala;
- s-au reparat grupurile sanitare, vestiarele, spalatoarele, dusurile, etc., in toate sectiile de productie;
- s-au prelungit autorizatiile instalatiilor de ridicat si instalatiilor sub presiune detinute de **TMB** (in conformitate cu prescriptiile CNCIR) ;
- s-au efectuat investigatiile anuale obligatorii de medicina muncii pentru personalul angajat; in urma primirii Raportului de supraveghere medicala, s-a concluzionat faptul ca nu au fost semnalate boli profesionale la angajatii examinati,

In anul 2016 a fost necesara schimbarea locului de munca pentru 3 salariati, in vederea prevenirii imbolnavirii acestora, pe fondul unor afectiuni care nu aveau neaparat legatura cu munca prestata.

In cursul anului 2016, in **TMB** nu s-au inregistrat accidente de munca sau boli profesionale.

J. ACTIVITATEA DE VANZARI-MARKETING

In anul 2016, piata externa a continuat sa fie reprezentata in principal de componente si subansamble pentru motoare de aviatie, ca si pentru turbine de gaz, marcand concretizarea tuturor eforturilor companiei de reafirmare a imaginii si recastigare a stabilitatii pozitiei sale pe piata, prin politica de marketing agresiv care a fost desfasurata pe intreg parcursul anului 2016, oferind oportunitatea de a face cunoscute capabilitatile companiei, a intra in contact cu marile corporatii internationale din domeniu si a consolida bazele pentru extinderea colaborarilor/parteneriatelor la nivel international.

In sensul celor afirmate mai sus, mentionam ca in anul care a trecut, **TMB** a participat cu stand propriu la o serie de evenimente interne si internationale ale industriei aeronautice, dintre care enumeram: Romanian Aerospace Meetings-Bucuresti (14-16 martie), ASD DAYS UK (3-4 Mai 2016), Black Sea Defense and Aerospace - Bucuresti (18-20 mai), ILA Berlin Air Show-Germania (01-04 iunie), Farnborough International Airshow-Marea Britanie (11-17 iulie) si AIRTEC MUNICH AIRSHOW-Germania (25-27 octombrie).

Aceste activitati au fost sustinute prin continuarea/perfectionarea in paralel a procesului de re-branding al companiei pentru cresterea vizibilitatii **TMB** la nivel international, crearea unei imagini noi, actualizarea permanenta a web-site-ului cu toate evenimentele marcante din viata companiei, diversificarea si perfectiunea materialelor de promovare pe principii moderne care sa includa toate realizările actuale. Astfel, in anul 2016. **TMB** a initiat imbunatatiri in:

- Brosura companiei intr-un format nou - in prezent in faza finala de executie;
- Prezentarea ppt a companiei - in prezent in faza de actualizare pentru anul 2017;
- Filmul de prezentare al companiei - finalizat.

Rezultatele nu au intarziat sa apara, **TMB** reusind sa ocupe in anul 2016 un loc important in lantul de aprovizionare al unor companii de renume din piata internationala fabricanti de motoare si ansamble mecanice de aviatie (**LEONARDO HELICOPTERS Italia**- cifra de afaceri in 2016: 531.240,22 EURO) dar mai ales **GE Power & Water-Ungaria** (cifra de afaceri in 2016 : 2.822.525,31 EURO) alaturi de alti parteneri traditionali (**PZL SWIDNIK Polonia, HONDA AERO SUA, AVIALL SUA, AVIO ITALIA, UNISON POLONIA**, si continuand sa mentina, cu responsabilitate si dedicare, capabilitatile nationale de zbor pentru elicopterele PUMA IAR-330 si avioanele de scoala IAR 99/ SOIM din dotarea **MAPN (SMFA, SMFN) si SRI**).

In afara partenerilor mentionati mai sus, deveniti deja traditionali, au fost dezvoltate programele GE prin atragerea noilor clienti: **GE Power Componets China si GE International-Greenville SUA** si au fost contactate in vederea extinderii business-ului **GE OIL & GAS ITALIA, GE Energy Switzerland si GE Aviation Cehia**, fiind de asemenea initiate noi relatii de afaceri cu companii precum **AIRBUS Helicopters Franta** (atat in vederea colaborarilor viitoare pe parte de productie dar si in ceea ce priveste aprovizionarea **TMB** cu repere specifice reparatiilor de motoare cu turbina de gaz pentru aeronave si ansamble mecanice de elicopter), **AD INDUSTRIES Franta, MB AEROSPACE Polonia**, altele asemenea.

Este important de remarcat in continuare mentinerea cu succes a autorizarii acordate in anul 2014 de catre **Autoritatea Aeronautica Civila Romana** pentru fabricatia de produse/ componente/echipamente pentru echiparea elicopterelor tip **AW109** si respectiv **AW119 - LEONARDO Helicopters (AGUSTA WESTLAND) ITALIA** (conform Certificatului nr **RO.21G.0008/02.12.2014**); In baza acestei autorizari, **TMB** a continuat si in 2016 livrarea de subansamble complete de cutii de transmisie spate pentru elicopter (fabricatie, montaj, incercare) si va continua sa dezvolte programe de cooperare cu **LEONARDO Helicopters ITALIA** si in anul 2017.

Pe piata interna, pentru produsele din profilul aeronautic, **TMB** este in continuare unicul producator si reparator de motoare cu turbina de gaz pentru aeronave si ansamble mecanice de elicopter din Romania, principalii clienti fiind **M.Ap.N. (S.M.F.A., S.M.F.N.)**, ca si producatorul de elicoptere **PUMA IAR S.A. Brasov** in care am colaborat in cadrul unei diversitati de programe de aviatie (modernizare elicoptere **PUMA-SOCAT si PUMA-NAVAL, SRI, OMAN, INDONESIA**, alte colaborari).

In conditiile prezente, in care situatia politica internationala actuala nu este ferita de conjuncturi conflictuale, piata interna constituie in continuare **pentru anul 2017** o oportunitate de consolidare a cifrei de afaceri a companiei, prin continuarea programelor de inzestrare ale M.Ap.N atat in ceea ce priveste mentinerea la parametrii optimi a tehnicii de lupta existente cat mai ales prin continuarea programelor de modernizare elicoptere cu sistem **SOCAT pe perioada 2017-2019** (inca 5 elicoptere) si programul de cercetare-salvare ce include modernizarea unui numar de 7 elicoptere **ONU pe perioada 2017-2019**, ca si a programelor de mentenanta aferente flotei de avioane **IAR 99 SOIM** (prin aducerea in parametrii optimi de functionare a unui numar considerabil de motoare **VIPER 632-41M** ce echipeaza aceste avioane).

TMB are in continuare ca obiectiv major si in anul 2017 incarcarea eficienta a capacitatii de fabricatie in domeniul prelucrarilor mecanice, corelat cu flexibilitatea de a raspunde nevoilor specifice fiecarui client (de exemplu livrari "just in time", acceptarea fluctuatiei rezonabile a cerintelor clientilor, existenta unui stoc rezonabil de siguranta de piese finite etc).

Corelata cu politica de globalizare a fabricatiei de piese in piata mondiala, politica aplicata de marile companii, aceasta directie strategica a companiei noastre are ca obiectiv cresterea eficacitatii activitatii de productie.

In plus fata de aspectele prezentate, **TMB** ia in considerare pentru anul 2017 continuarea politicii actuale de marketing, incluzand in bugetul de marketing alocat pentru acest an participarea companiei la un numar de minim doua evenimente promotionale internationale (targuri/expozitii) precum: Paris Airshow-Le Bourget in luna iunie 2017 si AIRTEC MUNICH AIRSHOW (oct 2017), ocazie cu care vor fi prezentate pe piata externa realizările/capabilitatile companiei, programele pe care dorim sa le dezvoltam in continuare, activitati ce speram a fi urmate de cereri de oferta si concretizate in afaceri avantajoase pentru companie in 2017 si pe viitor.

K. GUVERNANȚĂ CORPORATIVĂ

Guvernanța corporativă reprezintă conducerea responsabilă și controlul unei societăți comerciale. Din perspectiva guvernanței corporative două aspecte sunt de importanță majoră pentru **TMB**: creșterea încrederii investitorilor, partenerilor de afaceri, clienților și angajaților în organele de conducere și de control ale companiei, precum și echilibrarea situației economice și după aceea creșterea valorii companiei. Adoptarea unor bune practici și politici de guvernanță corporativă trebuie să devină pentru **TMB** suportul temeinic de dezvoltare solidă, după un proces dificil și costisitor de restructurare a companiei.

Conformarea cu prevederile Codului de Guvernanță Corporativă al Bursei de Valori Bucuresti

Consiliul de administratie al societății a adoptat Regulamentul de Guvernanță Corporativă (RGC) al **TMB**, în conformitate cu Recomandarea 3 din Codul de Guvernanță Corporativă al Bursei de Valori Bucuresti (CGC). RGC cuprinde structurile, responsabilitățile și practicile prevăzute în CGC, ce rezultă din actele constitutive ale **TMB** completate cu prevederile legislative în vigoare și cu recomandările enunțate în CGC.

Regulamentul de Guvernanță Corporativă este disponibil pe pagina web a **TMB** www.turbomecanica.ro. Nivelul de implementare de către **TMB** a principiilor și recomandărilor din CGC sunt raportate în Anexa privind stadiul conformării cu Codul de Guvernanța Corporativă al Bursei de Valori Bucuresti, care va fi comunicată **BVB** împreună cu Raportul anual 2016 și afișată pe pagina web a Societății, www.turbomecanica.ro.

In luna septembrie 2015, Bursa de Valori Bucuresti a emis un nou Cod de Guvernanța Corporativă. În conformitate cu prevederile art.87, alin. 1 și 2 din Codul Bursei de Valori Bucuresti, Cartea I - Titlul II Emitentii și Instrumentele Financiare, **TMB** a adus la cunoștința investitorilor prin Raportul Curent transmis în data de 15.01.2016 stadiul conformării cu Codul de Guvernanța Corporativă al Bursei de Valori Bucuresti,

La data Raportului anual 2016 **TMB** a respectat un număr de 29 prevederi din care 1 îndeplinită parțial

Compania nu s-a putut alina în întregime la un număr de 3 prevederi pentru care managementul va hotărâ și implementa măsurile necesare pentru a putea fi respectate. Redăm prevederile care nu au fost respectate cu motivul pentru care nu au fost respectate

A.8 Declarația privind Guvernanța Corporativă trebuie să conțină informații privind evaluarea Consiliului sub conducerea Președintelui sau a Comitetului de Nominalizare va rezuma măsurile cheie și schimbările rezultate în urma acestora. Societatea trebuie să aibă o politică/ghid privind evaluarea Consiliului cuprinzând scopul, criteriile și frecvența procesului de evaluare.
Cerința urmează a fi implementată în cursul anului 2017.

B.3 În cadrul responsabilităților sale, Comitetul de audit trebuie să efectueze o evaluare anuală a sistemului de control intern.

Cerinta urmeaza a fi implementata in cursul anului 2017, prin evaluarea anuala a sistemului de control intern.

B.4. Evaluarea trebuie sa aiba in vedere eficacitatea si cuprinderea functiei de audit intern, gradul de adecvare al rapoartelor de gestiune a riscului de control intern prezentate catre comitetul de audit al Consiliului, promptitudinea si eficacitatea cu care conducerea executiva solutioneaza deficientele sau slabiciunile identificate in urma controlului intern si prezentarea de rapoarte relevante in atentia Consiliului.

Cerinta urmeaza a fi implementata in cursul anului 2017 .

B.6 Comitetul de audit trebuie sa evalueze eficienta sistemului de control intern si a sistemului de gestiune a riscului.

Cerinta urmeaza a fi implementata in cursul anului 2017

B.7 Comitetul de audit trebuie sa monitorizeze aplicarea standardelor legale si a standardelor de audit intern general acceptate. Comitetul de audit trebuie sa primeasca si sa evalueze rapoartele echipei de audit intern.

Cerinta urmeaza a fi implementata in cursul anului 2017

B.8 Ori de cate ori Codul mentioneaza rapoarte sau analize initiate de Comitetul de audit, acestea trebuie urmate de raportari periodice (cel putin anual) sau ad-hoc care trebuie inaintate ulterior Consiliului.

Cerinta urmeaza a fi implementata in cursul anului 2017

B.10 Consiliul trebuie sa aiba o politica prin care sa se asigure ca orice tranzactie a societatii cu oricare dintre societatile cu care are relatii stranse a carei valoare este egala sau mai mare de 5% din activele nete ale societatii (conform ultimului raport financiar) este aprobata de Consiliu in urma unei opinii obligatorii a comitetului de audit al Consiliului si dezvaluita in mod corect actionarilor si potentialilor investitori, in masura in care aceste tranzactii se incadreaza in categoria evenimentelor care fac obiectul cerintelor de raportare.

Acest punct nu este aplicabil in **TMB** datorita faptului ca societatea nu are relatii stranse cu alte companii a caror valoare este egala sau mai mare de 5% din activele nete ale **TMB**.

C.1 Societatea trebuie sa publice pe pagina sa de internet politica de remunerare si sa includa in Raportul anual o declaratie privind politica de remunerare in cursul perioadei anuale care face obiectul analizei.

Motivul pentru neconformitate : Politica de remunerare a administratorilor si a Directorului General este cea prevazuta in Contractul de administrare.

D.3 Societatea va adopta o politica in legatura cu previziunile, fie ca acestea sunt facute publice sau nu.

Cerinta urmeaza sa fie implementata in perioada urmatoare prin elaborarea unei politici in legatura cu previziunile.

Structuri de guvernanta corporativă și componența CA

TMB este o societate comercială care funcționează în conformitate cu Legea societăților comerciale nr. 31/1990, modificată și completată. Societatea a făcut parte din oferta publică inițiată de Guvernul României în anul 1995, sub denumirea de "Program de Privatizare în Masă". În urma acestui program Societatea a îndeplinit condițiile de listare pe piața reglementată **Bursa de Valori București (BVB)**, unde a fost listată în data 07.10.1998

În calitate de emitent Societatea se conformează prevederilor Legii 297/2004, privind piața de capital, și a regulamentelor specifice emise de Comisia Națională de Valori Mobiliare (CNVM) în baza numitei legi.

TMB este administrată în sistem unitar de către un Consiliu de Administrație (CA), format din 5 membri aleși de adunarea generală a acționarilor din data de 25.04.2016 pe o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea de a fi realeși.

Administratorii în funcție la data de 31.12.2016

Nume	Funcția	Anul primei alegeri	Anul expirării prezentului mandat
Radu Viehmann	Președinte, Director General	2000	2020
Dana Maria Ciorapciu	Administrator neexecutiv	2006	2020
Radu Ovidiu Sarbu	Administrator neexecutiv independent	2016	2020
Grigore Florescu	Administrator neexecutiv	2006	2020
Henriette Spinka	Administrator neexecutiv	2008	2020

Membrii CA au adoptat voluntar și autoimpus CGC al BVB, au aprobat regulamentul de CG, care se găsește în lb română pe pagina web a societății www.turbomecanica.ro și raportează către BVB stadiul conformării cu Codul de Governanță Corporativă al Bursei de Valori București. TMB a depus și va depune eforturile profesionale, legale și administrative necesare pentru a asigura alinierea la prevederile noului Cod de Governanță Corporativă al Bursei de Valori București și prezentarea transparentă a acestor rezultate.

Competențele și responsabilitățile CA sunt cele prevăzute în RGC. Președintele CA deține și funcția de director general al Societății.

Au fost formate trei comitete de lucru de către CA, după cum urmează: comitet de audit, comitet de nominalizare și comitet de remunerare. Majoritatea acestor comitete sunt formate din membrii neexecutivi ai CA.

Calificarea și experiența profesională a administratorilor este prezentată în CV-urile care pot fi accesate pe pagina web a Societății www.turbomecanica.ro.

Participarea administratorilor la capitalul social al TMB la 31.12.2016

Nume	Funcția	Nr. acțiuni	% din capitalul social
Radu Viehmann	Președinte, Director General	95.758.800	25.9198
Dana Maria Ciorapciu	Administrator neexecutiv	56.003.876	15.1590
Radu Ovidiu Sarbu	Administrator neexecutiv independent	0	0
Grigore Florescu	Administrator neexecutiv	0	0
Henriette Spinka	Administrator neexecutiv	500.000	0.14

În cursul anului 2016, CA s-a întrunit în 14 sedințe, cel puțin două sedințe pe fiecare trimestru, în prezența a 4-5 dintre membrii săi – și a adoptat decizii care îi permit să își îndeplinească atribuțiile de o manieră eficientă și eficientă. Astfel, la întrunirile sale, CA a analizat rezultatele financiare obținute în perioada de raportare și cumulat de la începutul anului, ca și performanța economică în raport cu bugetul și cu perioada similară a anului trecut. Politica de remunerare a administratorilor aplicată până în prezent este bazată pe legislația națională în vigoare. Administratorii au încheiat contracte de mandat, în care este stabilită o indemnizație fixă. Modelul de contract se poate accesa pe pagina web a societății www.turbomecanica.ro. Nu există o componentă variabilă de remunerare sau alte forme de recompensare pentru administratori. În vederea remunerării pe principii de eficiență și performanță a membrilor conducerii executive a fost creat un Comitet de Remunerare în cadrul CA. Având în vedere perioada de schimbări pe care o traversează Societatea, în urma procesului de restructurare, administratorii consideră ca inoportună declararea veniturilor realizate de aceștia.

Drepturile acționarilor

TMB asigură un tratament echitabil tuturor acționarilor, inclusiv acționarilor minoritari și străini, în conformitate cu prevederile legale și ale Actului Constitutiv al Societății.

TMB avea un număr de 5.492 de acționari la data de 31.12.2016, conform datelor raportate de **Depozitarul Central S.A. București**, societatea care ține registrul acționarilor.

TMB respectă drepturile acționarilor săi, punând la dispoziția acestora informații relevante și actuale, astfel încât aceștia să-ți exercite drepturile de o manieră echitabilă. Compania depune toate eforturile pentru a realiza o comunicare efectivă și activă cu acționarii săi și pentru facilitarea participării acționarilor la lucrările adunărilor generale ale acționarilor (AGA), precum și a exercitării depline a drepturilor acestora. Participarea acționarilor la lucrările AGA este pe deplin încurajată, acționarii care nu pot participa având la dispoziție posibilitatea exercitării votului în absența, pe bază de procură specială și a votului prin corespondență. În cadrul AGA este încurajat dialogul între acționari și membrii CA și ai conducerii executive.

TMB a adoptat reguli privind circuitul intern și diseminarea către terți a documentelor și informației referitoare la emitent, acordând o importanță specială informației care poate influența evoluția prețului de piață al valorilor mobiliare emise de aceasta, care fac obiectul unor rapoarte curente sau comunicate transmise pieței, fiind puse imediat la dispoziția investitorilor pe pagina web a **Bursei de Valori București** și pe pagina web proprie, www.turbomecanica.ro.

Pagina web a Societății reprezintă și în această configurație o platformă utilă de comunicare cu acționarii. Există o secțiune dedicată investitorilor numită Investitori, toate informațiile și comunicatele de interes pentru acționari sunt găzduite și sunt disponibile în secțiunea Investitori și news, în limbile română și în engleză.

Structura organizației care asigură relația cu acționarii și alte categorii de public interesat este **Compartimentul Acționariat**.

Date de contact: adresa: SC TURBOMECANICA SA, b-dul Iuliu Maniu nr. 244 sector 6 cod 061126 București, România, telefon: (+40 21) 434.07.55 ; 434.07.41 interior 245.

Transparentă, raportare financiară, control intern

Pentru **TMB** transparența în comunicare este de mare importanță. Îndeplinirea obligațiilor de raportare și transparența comunicării sunt modalități prin care se câștigă încrederea acționarilor și a stokeholderilor. **TMB** are în vedere asigurarea unei raportări continue și periodice într-o manieră obiectivă și integră, care să cuprindă toate aspectele importante ale activității companiei, situația financiară, politicile contabile aplicate, performanțele înregistrate.

În cursul anului 2016 au fost întocmite rapoarte și comunicate referitoare la rezultatele financiare, convocarea și hotărârile AGA, raportare periodică (lunară, trimestrială, semestrială, anuală), tranzacții cu persoane implicate, etc. Informațiile ce au făcut obiectul raportărilor obligatorii – rapoartele curente și cele periodice - au fost prezentate și pe pagina web a companiei, www.turbomecanica.ro, în limbile română și engleză.

În sistemul de raportare financiară pentru anul 2016, **TMB** a respectat reglementările contabile, O.M.F.P. 2844/2016, și Legea contabilității nr. 82/1991 (republicată și modificată). O.M.F.P. nr. 166/2017 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice.

În conformitate cu prevederile legale, situațiile financiar-contabile și cele privind operațiunile **TMB** sunt auditate de firma **SC Deloitte Audit S.R.L.**, auditor financiar independent, numit de adunarea generală a acționarilor din 25.04.2016 pentru o perioadă de 3 ani.

Conflictul de interese si tranzactiile cu persoane implicate

Consiliul de administratie a adoptat și identificat soluții adecvate pentru situațiile în care un administrator sau un angajat are un interes material în nume propriu sau în numele unor terti în relația cu **TMB**.

Fiecare membru CA evită oricare conflict direct sau indirect de interese cu **TMB**. În măsura în care apare un conflict de interese, administratorul în cauză are obligația de a informa CA și se abține de la dezbaterile și votul asupra chestiunilor respective.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 297/2004 și Regulamentului **CNVM** nr. 1/2006, persoanele inițiate și persoanele cu acces la informații privilegiate referitoare la **TMB** au obligația să notifice **BVB** cu privire la orice tranzacție cu acțiuni **TMB**. Notificările sunt publicate pe pagina web a **BVB**.

PRESEDINTE
DIRECTOR GENERAL
Numele și prenumele : RADU VIEHMANN

Semnătura _____

Data: 23.03.2017